

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема: Доцільність використання лізингу на підприємстві

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма 6.051.00.06 «Економіка і бізнес»

Завідувач кафедри: _____/Мельник Л.Г._/

Керівник роботи: _____/Дериколенко О.М._/

Виконавець: _____/Шановалова В.Р./
П.І.Б.

Група: _____
ЕЗ-61С
шифр

*Суми 2020_*

Анотація

Бакалаврська робота містить 32 сторінки тексту; 3 розділи; 6 таблиць; список використаної літератури із 46 джерел.

Метою роботи є дослідження доцільності використання лізингу як джерела фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є лізинг як складне і багатогранне економічне явище, в якому поєднуються операції купівлі-продажу, оренди, кредитування, інвестування, підприємницька та фінансова діяльність.

Предметом дослідження є сукупність економічних відносин відносини, які виникають з приводу здійснення лізингових операцій на ринку.

Методи дослідження. Методи аналізу і синтезу, логічного й порівняльного аналізу, системного оцінювання, групування, теоретичного узагальнення і порівняння.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі акти України та нормативні документи з питань інвестиційної діяльності, капіталовкладень, лізингу; чисельні наукові роботи вітчизняних та зарубіжних учених, в яких висвітлюються теоретичні та прикладні аспекти лізингу та аналізу його ефективності; статистичні дані, що стосуються лізингових операцій, дослідження провідних теоретиків та практиків у галузі лізингу.

У розділі 1 «Теоретико-організаційні засади функціонування лізингу на ринку фінансових послуг» досліджено історичні передумови виникнення та особливості розвитку лізингу як фінансової послуги та проаналізовано розвиток лізингових послуг в Україні.

У розділі 2 «Перспективні шляхи розвитку лізингу в Україні» досліджено передумови ефективного використання лізингу та виокремлено напрями розвитку лізингу.

У розділі 3 «Аналіз доцільності використання лізингу для ТОВ «Веснянка»» проведено аналіз функціонування активів ТОВ «Веснянка» для виявлення необхідності застосування лізингу та аналіз можливостей застосування лізингу.

Ключові слова: лізинг, оренда, ефективність, доцільність, активи, фінансові операції, фінансові ресурси.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Теоретико-організаційні засади функціонування лізингу на ринку фінансових послуг.....	7
1.1. Історичні передумови виникнення та особливості розвитку лізингу як фінансової послуги.....	7
1.2. Розвиток лізингових послуг в Україні	12
РОЗДІЛ 2. Перспективні шляхи розвитку лізингу в Україні.....	14
2.1. Передумови ефективного використання лізингу.....	14
2.2. Напрями розвитку лізингу.....	20
РОЗДІЛ 3. Аналіз доцільності використання лізингу для ТОВ «Веснянка».....	21
3.1. Аналіз функціонування активів ТОВ «Веснянка» для виявлення необхідності застосування лізингу	21
3.2. Аналіз можливостей застосування лізингу	24
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасне підприємництво розвивається у середовищі, що постійно змінюється[22,24,25,27,40]. Ці зміни пов'язані з глобальними причинами, наприклад, трансформації у світовій економіці, глобалізаційні перетворення, нові технології, зміна клімату та проблеми довкілля, цифровізація та інше[12,14,17,18,19,41,43]. Крім того, можуть бути зміни, що притаманні економіці певної країни. Для України, наприклад, в сучасних умовах це політична нестабільність, спад виробництва, втрата промислових потужностей та військові дії на сході країни.

Додаткові ускладнення для розвитку економіки створює дефіцит фінансових ресурсів у суб'єктів господарювання. Усі ці проблеми здатний вирішити лізинг, який виступає спеціальною формою фінансування, альтернативною традиційному банківському кредитуванню та використанню власних фінансових ресурсів.

Сутність і фінансова реальність операцій з лізингу полягають у тому, що лізингоодержувач отримує економічні вигоди від використання активу, отриманого в лізинг, протягом більшої частини строку його економічної експлуатації в обмін на зобов'язання сплатити суму, що приблизно дорівнює справедливій вартості активу та пов'язаними з ним фінансовими витратами.

Запровадження у вітчизняну практику здійснення лізингових операцій міжнародно визнаних принципів, методик аналізу ефективності передбачає необхідність врахування специфіки вітчизняного підприємництва. У цьому зв'язку важливо науково обґрунтувати всі можливі напрями розширення сфери лізингового бізнесу та вдосконалення його механізмів.

Окремі аспекти багатогранної проблеми, яка розглядається, є предметом наукових досліджень вітчизняних вчених-економістів. Зокрема, питання економічного розвитку в Україні, інвестиційної політики, джерел і структури капіталовкладень, становлення та функціонування фінансового ринку висвітлюють у своїх працях О. Д. Василик, В. М. Геєць, І. І. Лукінов, А. М.

Мороз, А. А. Пересада. Проблеми застосування лізингу в нашій державі проаналізовані у роботах Н. М. Внукової, І. В. Зятковського, В. М. Кочеткова, О. Г. Луб'яницького, Б. Л. Луціва. Належне місце у дослідженні лізингу займають праці зарубіжних науковців: Е. Брігхема, М. Ван Бреда, Р. Будде, Дж. К. Ван Хорна, Б. Нідлза, Е. Хендріксена та ін.

У наукових працях автори розглядають проблеми лізингу й певною мірою розроблені питання його застосування для кредитування капіталовкладень. Водночас трансформаційні процеси, що відбуваються в економіці України, потребують подальшого розкриття та поглиблення економічного змісту і суті лізинг як форма фінансування, його функцій в економіці, обґрунтування теоретичних засад; функціонування лізингових компаній, інформаційного забезпечення їх діяльності. Незаперечна важливість і актуальність цих проблем зумовили вибір теми роботи, окреслили її мету та основні завдання.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження доцільності використання лізингу як джерела фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах.

Реалізація поставленої мети обумовила постановку та вирішення таких завдань:

- дослідити історичні передумови виникнення лізингу;
- виявити особливості розвитку лізингу як специфічної послуги фінансового ринку;
- проаналізувати передумови ефективних лізингових операцій для підприємства - лізингоодержувача;
- виокремити напрями розвитку лізингових операцій на ринку фінансових послуг України;
- здійснено загальну характеристику підприємства та основні техніко-економічні показники його діяльності;
- проаналізувати функціонування активів підприємства для виявлення необхідності застосування лізингу;
- провести оцінку можливостей застосування лізингу.

Об'єктом дослідження є лізинг як складне і багатогранне економічне явище, в якому поєднуються операції купівлі-продажу, оренди, кредитування, інвестування, підприємницька та фінансова діяльність.

Предметом дослідження є сукупність економічних відносин відносини, які виникають з приводу здійснення лізингових операцій на ринку.

Методи дослідження. Методи аналізу і синтезу, логічного й порівняльного аналізу, системного оцінювання, групування, теоретичного узагальнення і порівняння.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі акти України та нормативні документи з питань інвестиційної діяльності, капіталовкладень, лізингу; чисельні наукові роботи вітчизняних та зарубіжних учених, в яких висвітлюються теоретичні та прикладні аспекти лізингу та аналізу його ефективності; статистичні дані, що стосуються лізингових операцій, дослідження провідних теоретиків та практиків у галузі лізингу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІЗИНГУ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

1.1. Історичні передумови виникнення та особливості розвитку лізингу як фінансової послуги

Як свідчить світова практика, своїм розквітом відомі фірми і компанії завдячують лізингу. Посадові особи, зокрема, США, Німеччини, називають цей вид діяльності обов'язковою умовою для зміцнення економіки. Як відомо, в постсоціалістичних країнах, зокрема, в Білорусії, Росії, серед заходів щодо подолання кризи передбачено введення лізингу.

В історичному плані операції типу “лізинг” були відомі ще в давньому Вавилоні; приблизно 2 тис. років тому до н.е. Історики називають і пізнішу дату: згадка про лізинг є в законах Хамурапі близько 1800р. до н.е. Ще в “Риториках” Аристотеля (350 р. до н.е.) висловлюється думка про те, що багатше. складається не від володіння майном на основі права власності, а його (майна) використання, Аристотель визначав основну ідею лізингу наступним чином: щоб отримати прибуток, не обов'язково мати майно або обладнання у власності, достатньо лише мати право використовувати його і отримувати доход. В “Інституціях” Юстиніана (Римська імперія) також започатковані засади лізингу. В римському праві, яке послужило основою для розвитку цивілізованих світових правових систем, був добре відомий і сформований (як в договірному, так і в майновому праві) інститут володіння майном без права власності. Складність лізингу була зрозуміла вже в ті часи, оскільки лізинг розглядався як результат з'єднання в цьому інституті елементів майнового і договірного права.

В XI ст. у Венеції укладались угоди, подібні до лізингових операцій: венеціанці здавали в оренду володарям торговельних кораблів дуже дорогі на

ті часи якорі. Після закінчення плавання “чавунні цінності” поверталися їх володарям, щоб ті знову здавали їх в оренду.

В Англії лізинг був поширений з 1284 р., але особливого розвитку він набув під часі промислових революцій. За точку відліку розвитку лізингових операцій у сучасному їх розумінні зарубіжні дослідники беруть 1877 рік, коли американська телефонна компанія “Белл Телефон Компані” прийняла рішення замість продажу телефонів здавати їх в оренду. Новий імпульс розвитку лізингу дало створення спеціальних лізингових компаній, для яких лізинг став не тільки засобом торгової політики, але і предметом діяльності. Перша спеціалізована лізингова компанія була створена в 1952р. в Сан-Франциско і називалася “Unated States Leasing Corp.”, яка в 1959р. відкрила свої філії в Англії та Канаді. “Батьком” американського лізингу вважається Генрі Шонфельд.

За короткий час лізинг у США перетворився на один з основних інструментів економічної діяльності. Створення багатьох товариств сприяло модифікації умов лізингових договорів, що дозволило застосувати різні варіанти розміщення інвестиційних коштів. Пізніше вони одержали назву “фінансово-лізингових товариств”. За їх допомогою виробники знаходили шляхи збуту товарів за допомогою передачі їх в оренду, а також фінансування угод і пов'язаного з цим ризику [1]. Основна частина світового ринку лізингових послуг сконцентрована в “трикутник”: США – Західна Європа – Японія.

Як в Америці, так і у Великобританії домінуюча роль в лізингу належить фінансовому сектору. В ньому беруть участь як комерційні банки великих міст, кожен з яких передбачає повний набір лізингових послуг по всій країні, так і малі регіональні банки, що працюють вибірково в містах. Банки широко беруть участь в прямому лізингу, виступаючи в ролі лізингодавців, та опосередковано, позичаючи кошти лізинговим компаніям, або іншим способом. Як свідчать статистичні дані, в 70-х роках прямим лізингом займався кожний п'ятий американський банк. Про участь банків в лізингу машин і обладнання можна

зробити висновок по переліку послуг, що надаються ними. Як правило, вони передбачають наступні послуги: організація стандартних лізингових угод, надання кредитів, які дозволяють протягом тривалого строку брати в лізинг різне майно; організація роздільного лізингу; розробка для виробників і продавців машин і обладнання лізингових програм; забезпечення фінансування “під ключ”; операції зворотного лізингу і т.д.

Існують в США і лізингові підприємства, що включають фінансові компанії, які належать виробникам і працюють під контролем лізингодавця [2]. Одна з причин швидкого розвитку лізингу в США - податкові пільги: прискорена амортизація та інвестиційна податкова пільга (до 10% вартості нових інвестицій вираховувались із суми податку).

В Японії лізинг з'явився як джерело кредитування і був спрямований в найпередовіші галузі: електроніку, виробництво розмножувальних апаратів, робототехніку. Першою спеціалізованою лізинговою компанією в Японії стала “Міжнародна лізингова компанія”, нині - Японська лізингова компанія, створена на кошти американського бізнесу в 1968 р. З 1968 по 1969 роки створені основні лізингові компанії, які об'єднали торговельні підприємства, банки, виробників, юридичні служби, що зразу включилися в процес інвестування японського бізнесу. Допомогу в їх створенні надали фінансові центри США і Західної Європи, такі як “Чейз Манхетен банк”, “Бостон оверсіз фінанс Корп”, “Сіті банк” та інші. Лізингове фінансування відіграло значну роль у появі “японського економічного дива”, коли країна зайняла перше місце в світі за темпами зростання ВВП.

В Німеччині лізинговим механізмом виробники обладнання користуються, як правило, через свої власні лізингові фірми, або кооперуються з лізинговими фірмами, які займаються фінансуванням. В практичному плані діяльність німецьких лізингових фірм здійснюється наступним чином: мінімальний термін, на який здається в оренду устаткування, - 36 місяців, максимальний строк визначається, виходячи із 90% придатності виробничого устаткування, що здається в оренду, початковий внесок коливається від 20 до

40 % вартості орендованого устаткування, а решта суми виплачується рівними частками по місяцях до закінчення строку оренди. Лізинг у даний час дає змогу економіці країни залучити приблизно 13-16% загального обсягу інвестицій. Стійкість німецького лізингового бізнесу, очевидно, тісно пов'язана зі стійкістю курсу цінних паперів та стабільністю національної грошової одиниці.

В Китаї розвиток лізингу почався з 1981р., коли була створена лізингова компанія, яка в наш час вже оперує більш ніж 50% щорічного обсягу лізингового бізнесу. При цьому держава сприяє виробництву і відновленню підприємств, стимулюючи оперативний лізинг, який передбачає можливість лізингодавця передавати обладнання в лізинг неодноразово протягом нормативного строку його служби. Лізинг розвивався в Китаї досить швидко. В кінці 1985 р. обсяг угод збільшився до 800 млн. дол. США. При цьому більша частина цього обсягу припадала на імпортне обладнання. Промислові та комерційні банки Китаю домінують в цьому бізнесі [2].

У Франції лізингові угоди вперше почали укладатися в 1960-1961рр. Орендною діяльністю почали займатися перш за все спеціалізовані фінансові компанії, які частково знаходилися під контролем іноземного капіталу. Французьке законодавство не визначило елементів пільгового оподаткування для лізингових фірм, і впровадження лізингового бізнесу було пов'язане з рядом труднощів. Проте переваги лізингу поступово розширили сфери його застосування. Частка лізингу у виробничих інвестиціях складала 13-17%. Цьому сприяло також прийняття в 1984 році урядом Франції положення про надання лізинговим компаніям Фондом промислового розвитку країни пільгових кредитів [2].

Наприкінці 80-х років нараховувалося 46 спеціалізованих лізингових компаній, з них 6 великих компаній, які контролювали близько 60% всього лізингового бізнесу. Вже в 1995 році за балансом лізингових операцій Франція була на другому місці в Європі і в першій п'ятірці на світовому лізинговому ринку, відкривши 33 спеціалізованих філії з лізингу за кордоном. В інших західноєвропейських країнах обсяги лізингових операцій значно менші, ніж у

ФРН, Великобританії та Франції. Однак і в цих країнах можна спостерігати швидке зростання лізингових контрактів. Так, у скандинавських країнах ринок лізингових послуг за останні роки розширюється приблизно на 75% щорічно, що пов'язано з надлишком машинобудівної продукції і диверсифікацією банківської діяльності.

Увагу лізингових компаній тепер все більше привертає можливість розширення діяльності і в східноєвропейських країнах, що розвиваються. З середини 80-х років лізинг включається до офіційної економічної політики Угорщини, і Болгарії. Елементи лізингових структур з'являються в Чехії, Польщі, Хорватії, Росії. З 1972р. в місті Дюссельдорфі започаткував свою роботу європейський ринок лізингу LEASEUROPE – Об'єднання Європейських національних лізингових товариств. На сучасному етапі в дане товариство входять 23 національні асоціації, що об'єднують 1035 лізингових компаній. Бурхливий розвиток лізингових операцій у європейських країнах пов'язаний із становленням лізингового ринку в цих країнах. Лідерами за щорічними приростами лізингових портфелів є Болгарія, Польща, Румунія (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Обсяги і динаміка лізингових контрактів в країнах Центральної і Східної Європи у 2015-2017 рр.*

Країни	2015р.		2016р.		2017р.	
	млрд. євро	%	млрд. євро	%	млрд. євро	%
Члени Європейської федерації "Leaseurope"	262,9	13,8	301,6	14,7	338,9	12,3
Болгарія (91%)**	0,50	н/д	0,80	60,0	1,30	62,5
Боснія і Герцеговина (99%)	0,15	н/д	0,21	71,4	0,40	90,5
Латвія (97%)	н/д	н/д	1,3	н/д	1,8	38,4
Литва (99,7%)	н/д	н/д	1,8	н/д	2,5	38,9
Польща (95%)	4,1	32,3	5,6	36,6	8,6	53,6
Росія (68%)	2,8	115,4	7,1	153,6	14,1	101,4
Румунія (73%)	1,1	22,2	2,3	109,1	3,7	60,1
Словаччина (96%)	1,5	36,4	2,0	33,3	2,3	15,0

* Складено за даними Європейської федерації асоціацій лізингових компаній "Leaseurope"

1.2 Розвиток лізингових послуг в Україні

Розвиток лізингових послуг в незалежній Україні пов'язують з ухваленням в грудні 1997р. Закону “Про лізинг”, але ще у вересні того ж року був створений Державний лізинговий фонд з метою сервісного обслуговування та технічного переоснащення сільського господарства. У лютому 1999р. правонаступником фонду стало державне підприємство “Украгролізинг”, на базі якого у 2001р. було створено НАК “Украгролізинг”, яка здійснювала фінансування лізингових операцій за рахунок коштів державного бюджету. А предметом лізингу була техніка для агропромислового комплексу.

У 1998р. для здійснення лізингових операцій з авіаційною, залізничною та сільськогосподарською технікою Кабінет Міністрів України створив лізингову компанію “Укртранслізинг” і ЗАТ “Лізингова компанія “Євро-Сиваш”. Таким чином. Одними з перших операторів лізингового ринку стали лізингові компанії, створені за участю держави. Водночас створювати власні лізингові компанії почали вітчизняні банки, зокрема АК АПБ “Україна”, АППБ “Аваль”, ВАТ “Укресімбанк”, АКІБ “УкрСиббанк”.

Новим етапом у розвитку лізингу в країні стало ухвалення в грудні 2003р. Закону “Про фінансовий лізинг” і затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України. Відтак, лізингові компанії повинні були набувати статус фінансової установи й зареєструватися в спеціальному реєстрі. Тому з другого кварталу 2004р. з'явилася офіційна статистика про розвиток лізингової галузі в Україні, але ця інформація стосувалася лише фінансового лізингу, обсяги оперативного лізингу можна було вивчати лише виходячи з експертних оцінок. Швидке зростання лізингових операцій зумовлюється також активною популяризацією такого інструменту придбання основних засобів і усвідомленням споживачами його переваг перед кредитом.

Таким чином, усі лізингові компанії, що нині формують лізинговий ринок в Україні можна поділити на чотири види:

- компанії, створені виробниками основних засобів—можливих предметів лізингу;
- компанії, створені банківськими установами;
- незалежні компанії, власниками яких не є банки і виробники і які засновані іншими юридичними або фізичними особами;
- державні лізингові компанії.

На превеликий жаль, на сьогодні в Україні ресурси банків практично не залучаються до участі в лізингових операціях, хоча за інших умов їх потенціал міг би бути досить значним: за всіх труднощів загальний обсяг кредитування господарських структур з боку комерційних банків досягає значної частини від обсягу валового внутрішнього продукту (близько 8%). Крім того на проведення лізингових операцій негативно впливає недосконалість законодавчої бази. Отже, світова практика свідчить, що лізинг є вигідною формою для всіх його суб'єктів. В умовах ринкових відносин лізинг дає можливість вижити малим, середнім і великим підприємствам, яким не завжди доступні традиційні банківські позики.[3,4,9,15,20] Тому виникає суттєва потреба в дослідженні та створенні умов для розвитку лізингових операцій в Україні.

РОЗДІЛ 2

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

2.1 Передумови ефективного використання лізингу

Перспективами розвитку лізингу в Україні, включаючи формування лізингового ринку, обумовлена, перш за все, несприятливим станом парку устаткування: значна питома вага морально застарілого устаткування, низька ефективність його використання, немає забезпеченості запасними частинами. На сучасному етапі є потреба в модернізації українських підприємств, піднятті рівня їх технічного переозброєння, створенні нових робочих місць. Внаслідок застосування лізингових схем для технічного оснащення українських підприємств відбудеться збільшення виробничих потужностей суб'єктів господарювання, випуску ними якісній конкурентоздатній продукції, збільшення прибутку і податкових надходжень до бюджетів різних рівнів.

Перехід до ринкової економіки поставив в даний час перед виробничими підприємствами різних галузей промисловості ряд проблем, головною з яких є наступна: як затвердитися в умовах зростаючої конкуренції, скорочення частки ринку, складнощів пошуку партнерів і обмеженості фінансових ресурсів.

Проте, не дивлячись на існуючі фінансові і технічні проблеми, іноземні постачальники промислового устаткування і різних видів техніки виявляють значну цікавість до українського ринку. Основним видом діяльності таких компаній є імпорт устаткування і техніки до України. Для мінімізації ризиків при здійсненні таких операцій доцільно застосовувати сучасні прогресивні фінансові технології загалом, і лізинг, зокрема. [5,6,10,13,26,36]

Оскільки лізингові операції є дієвим і реальним капіталозберігаючим способом фінансування виробництва, на сьогоднішній день лізинг - найперспективніший фінансовий інструмент, здатний ефективно розвивати виробництво, активізувати інвестиційний процес в країні.

Таким чином, нинішня економічна ситуація в Україні, на думку експертів, сприяє лізингу. Форма лізингу примиряє суперечності між підприємством, у якого немає засобів на модернізацію, і інвестором, який неохоче надасть цьому підприємству фінансові кошти, оскільки не має достатніх гарантій їх повернення. Переваги, що пропонує лізинг порівняно із традиційним банківським фінансуванням, зокрема, спрямовані на вирішення проблем нестачі капіталу та проблем ліквідності українського ринку. Малі та середні фірми, зокрема, мають більш простий та легкий доступ до лізингового фінансування, ніж до позикового капіталу, завдяки тому, що лізинг не завжди потребує додаткового заставного забезпечення або бездоганної кредитної історії та балансу [6].

Багато сусідніх з Україною країн, де лізинг дуже швидко розвивається завдяки своїй доступності, зручності, гнучкості та меншій вартості уже переконались, наскільки лізинг є ефективним у складному економічному середовищі. Завдяки тому, що лізингова компанія зберігає юридичне право власності на майно, підприємства мають можливість відповідати вимогам для отримання майна в лізинг, радше на основі грошового потоку, який підприємство може виробити, а не кредитної історії або матеріальної бази. Крім того, сума початкового капіталу, яка необхідна лізингоодержувачеві, може бути значно нижчою за суму, отриману в інший, більш традиційний спосіб фінансування, завдяки чому в лізингоодержувача вивільняються такі необхідні обігові кошти.

Необхідність лізингу в Україні збільшується й через те, що банківське фінансування в Україні існує лише у вигляді високопроцентних позик. Більшість банківських позик надається добре знайомим банку позичальникам - підприємствам середнього та великого розміру - і вимагає великої застави. Крім того, банківська система в цілому не має достатньо капіталу, не забезпечує справедливих однакових можливостей щодо доступу до кредитних ресурсів і досі не напрацювала нових ринкових інструментів, аби замінити нині не діючу стару систему державних дотацій. Українська економіка потерпає від гострої

нестачі середньо- і довгострокового фінансування для виробничого сектора. У результаті маємо значний незадовільний попит на фінансування заміни старої техніки та обладнання, які вичерпали свій ресурс. Найбільш потенційний попит на лізингові операції в Україні напевно сконцентрований у наступних чотирьох областях [40]:

- *транспортний сектор* був найбільш активним сектором, де укладались лізингові угоди і який проявив значний ентузіазм та попит на проведення лізингових операцій, включаючи увагу з боку повітряних перевізників;
- *агропромисловий комплекс України*, який був найпотужнішою силою в лобюванні покращень до нормативної та податкової баз для лізингу. Як і для багатьох інших ринків, що розвиваються, до лізингу ставляться як до надзвичайно важливого інструменту фінансування, що допомагає задовольнити дуже великий попит на нове обладнання в українському сільськогосподарському секторі;
- *українські виробники* знаходяться в дуже не вигідному становищі через виробничі потужності, що вже вичерпали свій ресурс. Необхідність у запровадженні нових технологій невідворотно призводить до необхідності заміни або модернізації виробничих ліній та іншого обладнання;
- *малі та новостворювані підприємства* ймовірно отримають найбільше зиску від розвитку лізингу в Україні, оскільки вони не задовольняють вимоги, що висувають банки до позичальників, а інших фінансових ресурсів для придбання основних засобів у них немає.

Отже, стає очевидним, що в Україні існує величезний попит на лізинг. На користь існування потенційного попиту на лізинг в Україні свідчить і широке використання псевдо-лізингових операцій, таких як “продаж в розстрочку”, які були винайдені потенційними лізингодавцями і лізингоодержувачами у відповідь на нездоланні вимоги податкового та законодавчого характеру до лізингових операцій. Тепер спробуємо перерахувати лише деякі виграшні для української економіки проекти, які можна було б здійснити за допомогою

лізингу [27]. По-перше, лізинг виступає як комерційний кредит, тобто кредит в натуральній формі, що дає можливість купувати сучасніше устаткування та технології, а також нарощувати збут виготовленої продукції і ставати ефективним важелем маркетингу для виробників. Потім, лізинг допоміг би здійснити необхідну структурну перебудову економіки України в бік енергозбереження.

Незадовільний стан вітчизняної інноваційної та високотехнологічної складової транспортної галузі[42,46] пояснюється недостатнім рівнем інвестування, низьким рівнем тарифів на соціально значимі пасажирські перевезення, що підлягають державному регулюванню; обмеженим фінансуванням з державного та місцевих бюджетів; відсутністю коштів на просте відтворення основних фондів внаслідок заниження їх вартості та недостатнього рівня амортизаційних відрахувань; відсутністю інвестицій на умовах концесій, державно-приватного партнерства; недосконалістю механізмів лізингу. Нестача інвестицій призвела до стрімкого старіння рухомого складу та транспортної інфраструктури, що зумовлює невідповідність технічного і технологічного рівня вітчизняного транспорту європейським вимогам.

В транспортній стратегії України на період до 2020 року Кабінет Міністрів України постановляє, що пріоритетами Транспортної стратегії держави мають бути: розвиток транспортної інфраструктури, її модернізація та приведення у відповідність із євростандартами, розбудова мережі міжнародних транспортних коридорів, швидкісних автомобільних доріг та мережі пунктів пропуску через державний кордон України.

Пріоритетами Транспортної стратегії в авіаційній галузі є: вирішення питань щодо забезпечення розвитку інфраструктури аеропортів на умовах лізингу та концесії, інших сучасних форм державно-приватного партнерства; удосконалення механізму та процедур лізингу повітряних суден і визначення заходів щодо спрощення процедури митного оформлення під час ввезення авіаційної техніки та запасних частин, що переміщуються через митний кордон

України, для забезпечення експлуатації, ремонту та модернізації повітряних суден;

Розвиток транспортної галузі завдяки лізингу зможе задовольнити потреби економіки і суспільства в якісних транспортних послугах, які відповідатимуть світовим аналогам і створять передумови для подальшого успішного розвитку країни.

Відтак, для вирішення цих завдань необхідним є вдосконалення нормативно-правова база з питань розроблення та впровадження економічного і фінансового механізмів фінансування інфраструктури: внесення змін до законів України “Про інвестиційну діяльність”, “Про фінансовий лізинг”. Україна могла б брати в лізинг казеїнові, олійножирові, маргаринові, шкіропереробні та інші заводи під гарантії уряду. В Україні такою справою вже зайнялися приватні фірми, які пропонують казеїнові заводи на так званих компенсаційних умовах (угодах).

На думку більшості фахівців, сьогодні розвиток лізингових економічних взаємовідносин у нас блокується ще й відсутністю чіткої узгодженості в діях різних відомств і служб у плані регулювання цього процесу: різні законодавчі акти передбачають різні моменти лізингу, митна служба має при цьому свої інтереси, податкова - свої і т.д. Без досягнення такої узгодженості перспективи широкого розвитку лізингу в Україні досить сумнівні.

Незважаючи на позитивні тенденції, слід зазначити, що темпи зростання лізингу на фінансовому ринку країни є незначним порівняно з потребами економіки. Підтвердженням цього є: нині показник співвідношення обсягів укладених лізингових угод до ВВП в Україні майже в 20 разів менший, ніж в країнах, що демонструють швидкі темпи зростання; потреба в інвестиціях, які необхідні вже сьогодні для оновлення основних засобів України.

2.2. Напрями розвитку лізингу

Для активного розвитку лізингу в Україні доцільно провести комплекс заходів, який передбачатиме [43]:

- зниження вартості кредитних ресурсів до рівня який забезпечить ефективності лізингових операцій;
- зниження вартості нотаріальних послуг з оформлення договорів лізингу з метою послаблення фінансового навантаження на учасників лізингової угоди;
- надання податкових пільг щодо операцій з міжнародного лізингу для ввезення на територію України високотехнологічного устаткування;
- створення лізингових центрів, які б спеціалізувалися на обслуговуванні малих підприємств;
- реформування податкового законодавства в частині стимулювання лізингових операцій;
- запровадження пришвидшеної норми амортизації для об'єктів лізингу, надання інвестиційних пільг при оподаткуванні прибутку підприємств, застосування спрощеної процедури повернення майна;
- розроблення державної програми підтримки лізингу, яка б передбачала залучення банківського сектору до розвитку лізингових послуг.

Нашим виробникам необхідно створити такі умови, за яких вони б прагнули розвивати цей вид бізнесу. Для цього слід добитися появи лізингових операцій з достатньо довгими термінами дії, (не менше 3-х років). Адже такі інвестиції нестимуть реальний капітал в економіку.

Основними напрямками в розвитку лізингу мають бути: удосконалення законодавчої бази, узгодження її з міжнародними нормами; сприяння розвитку інфраструктури ринку лізингових послуг (інформаційне забезпечення, підготовка кадрів); розвиток системи гарантій і страхування предметів лізингу; розроблення державної програми підтримки лізингу, яка б передбачала залучення банківського сектору до розвитку лізингових послуг; запровадження

пришвидщеної норми амортизації для об'єктів лізингу, надання інвестиційних пільг при оподаткуванні прибутку підприємств, застосування спрощеної процедури повернення майна.

Лише за активної участі держави у процесі в подоланні першкод розвитку ринку лізингових послуг та створення сприятливого середовища для співпраці лізингодавців та лізингоодержувачів можливе подальше зростання та утвердження вітчизняних лізингових відносин.

Розділ 3. Аналіз доцільності використання лізингу для ТОВ «Веснянка»

3.1. Аналіз функціонування активів ТОВ «Веснянка» для виявлення необхідності застосування лізингу

ТОВ «Веснянка» засноване а 1996 році, за адресою м. Хмельницький, вул. Шевченка, 55. Власне виробництво організовано па цеху заводу «Маяк» с.Гвардійське в 2004 році. У 2006 році, зв'язку із розширенням , виробництво перемістилося по вул. Соборна 51, де виробничі площі складають 2000кв.м. На виробництві працюють висококваліфіковані працівники на 65-ти виробничих верстатах [89].

В економічному аналізі використовуються різні прийоми, які передбачають розрахунок і оцінку не тільки абсолютних, а й відносних показників, в які входить горизонтальний, вертикальний і трендовий аналіз, що відносяться до статистичних методів, факторний аналіз (як вид евристичного методу з кількісними розрахунками на основі експертного оцінювання) і розрахунок коефіцієнтів (як вид економіко-математичного моделювання).

Під вертикальним аналізом розуміється уявлення даних про господарсько-економічної діяльності компанії у вигляді відносних показників через питому вагу кожної статті у загальному підсумку і оцінка їх зміни в динаміці. Тому вертикальний аналіз також називають структурним. Відносні показники згладжують вплив інфляції, що дає можливість досить об'єктивно оцінювати зміни, що відбуваються.

Дані вертикального аналізу дозволяють, наприклад, оцінити структурні зміни, що відбуваються в складі активів, зміни інших показників звітності, динаміку питокої ваги основних елементів доходів організації, коефіцієнтів рентабельності продукції і т.п. Тому для цілей проведення вертикального аналізу можна використовувати не тільки підсумкову, а й проміжну звітність.

При проведенні вертикального аналізу бухгалтерського балансу розраховуються частки кожної його статті у валюті балансу (загальної суми активів або пасивів), а при аналізі звіту про фінансові результати - частки кожної його статті в показнику виручки. Потім доцільно звернути увагу на те, як змінюються величини цих часток протягом звітного періоду. Крім того, але даними вертикального аналізу зручно порівнювати звітність компаній, сильно розрізняються за абсолютним значенням показників.

Горизонтальний аналіз передбачає вивчення абсолютних показників економічної діяльності компанії за певний період, розрахунок темпів їх зміни і оцінку. Для цілей проведення цього аналізу будуються аналітичні таблиці, в яких абсолютні показники звітності доповнюються відносними, тобто прораховується зміну абсолютних показників в сумі і у відсотках.

В умовах інфляції цінність горизонтального аналізу дещо знижується, так як вироблені з його допомогою розрахунки не відображають зміну показників, пов'язаних з інфляційними процесами, але результати горизонтального аналізу використовуються при міжгосподарських порівняннях.

Горизонтальний аналіз часто використовується для доповнення вертикального аналізу економічних показників. Горизонтальний аналіз - порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом. Він є наступним після вертикального аналізу. Якщо при вертикальному аналізі встановлюють структуру статей на початок і кінець періоду, то на етапі горизонтального аналізу визначають, за якими розділах і статтях балансу відбулися зміни. Динамічний (горизонтальний) аналіз покликаний виявити динаміку зміни звітних показників з плином часу. На підставі піврічної звітності можна простежити зміну балансових статей за півріччя, а також зміна показників доходів і витрат компанії за минуле півріччя по відношенню до аналогічного періоду минулого року. Головне в проведенні даного аналізу - встановлення причин змін, що відбулися.

Отже, з метою виявлення необхідності використання лізингу для оновлення основних засобів підприємства проведемо вертикальний і

горизонтальний аналіз активів досліджуваного підприємства. На основі даних балансу ТОВ «Веснянка» заповнили таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Динаміка активів підприємства ТОВ «Веснянка» за 2015-2017 рр.*
(тис. грн.)

Види активів	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		динаміка, %	
				2016 до 2015	2017 до 2016	2016 до 2015	2017 до 2016
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1. Необоротні активи	2136407	1882681	1686266	-253726	-196415	88,1	89,6
1.1. Нематеріальні активи	15858	22498	36191	+6640	+13693	141,9	160,9
1.2. Основні засоби	1906459	1686266	1616822	220193	-69444	88,5	95,9
2. Оборотні активи	1459325	1231149	1336087	-228176	+104938	83,7	108,5
Активи - всього	2595732	3113730	3171190	+517998	+57460	119,9	101,8

*Складено автором на основі річної фінансової звітності ТОВ «Веснянка» за 2015-2017рр.

Розрахували абсолютне відхилення активів ПАТ «Оболонь» у 2015-2017рр.:

- необоротні активи:
  - 2016р. до 2015р.: $1882681 - 2136407 = -253726$ тис. грн.;
  - 2017р. до 2016р.: $1686266 - 1882681 = -196415$ тис. грн.
- аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів.

3. Розрахували динаміку активів підприємства у 2013-2014рр.:

- необоротні активи:
  - 2016р. до 2015р.: $1882681 / 2136407 * 100\% = 88,1\%$;
  - 2017р. до 2016р.: $1686266 / 1882681 * 100\% = 89,6\%$.
- аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів підприємства.

Для оцінки структурної будови активів досліджуваного підприємства (горизонтальний аналіз) визначили питому вагу груп активів на основі даних балансу ТОВ «Веснянка» й заповнили таблицю 3.2. Розрахували структуру активів даного підприємства у 2016-2017рр.:

- необоротні активи:
  - 2016р.: $1882681 / 3113730 * 100\% = 60,5\%$;
  - 2017р.: $1686266 / 3171190 * 100\% = 53,2\%$.
- аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів.

Таблиця 3.2

Структура активів ТОВ «Веснянка» у 2016-2017 рр.

(тис. грн.)

Види активів	2016р.		2017р.	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
1. Необоротні активи	1882681	60,5	1686266	53,2
• нематеріальні активи	22498	0,72	36191	1,14
• основні засоби	1686266	54,2	1616822	51,0
2. Оборотні активи	1231149	39,5	1336087	42,1
Активи - всього	3113730	100,0	3171190	100,0

З отриманих результатів обчислень можемо відзначити наступне: активи досліджуваного підприємства зростали упродовж досліджуваного періоду майже на 20% у 2017р. і на 1,8% у 2016р. Але при цьому необоротні активи мають тенденцію до зниження: у 2016р. на 11,9% і в 2017р. – на 10,4%, що відбулося ,в основному, за рахунок зменшення вартості основних засобів підприємства упродовж досліджуваного періоду на 11,5% та 4,1% відповідно.

3.2. Аналіз можливостей застосування лізингу

З метою виявлення можливостей використання лізингу для оновлення основних засобів підприємства проаналізуємо на основі даних фінансової звітності досліджуваного підприємства динаміку основних засобів у табл. 3.3.

Визначили абсолютне відхилення по групах основних засобів підприємства:

- будинки, споруди, передавальні пристрої:
  - 2016р. до 2015р.: $569790 - 721275 = -151485$ тис. грн.;

- 2017р. до 2016р.: $559679 - 569790 = -10111$ тис. грн.

- аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів підприємства.

Розраховували динаміку груп основних засобів підприємства:

- будинки, споруди, передавальні пристрої:
  - 2016 р. до 2015 р.: $569790 / 721275 * 100\% = 79,0\%$;
  - 2017 р. до 2016 р.: $559679 / 569790 * 100\% = 98,2\%$.

аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів підприємства.

Таблиця 3.3

Динаміка основних засобів ТОВ «Веснянка» у 2016-2017 рр.*

Групи основних засобів	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		динаміка, %	
				2016р. до 2015р.	2017р. до 2016р.	2016р. до 2015р.	2017р. до 2016р.
Земельні ділянки	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	721275	569790	559679	-151485	-10111	79,0	98,2
Машини та обладнання	1247835	1073157	1009948	-174678	-63209	86,0	94,1
Транспортні засоби	39251	32853	37407	-6398	+4554	83,7	113,8
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	10410	9540	8420	-870	-1120	91,6	88,3
Багаторічні насадження	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	3482	926	1368	-2556	+442	26,6	147,7
Основні засоби - всього	2022253	1686266	1616822	+1484013	-69444	83,4	95,9

Для отримання повної оцінки основних засобів у розрізі їх структури побудували табл. 3.4, де визначили питому вагу окремих видів основних засобів за їх групами. Розраховували структуру основних засобів ТОВ «Веснянка» за групами:

- будинки, споруди, передавальні пристрої:
- 2016 р.: $569790 / 1686266 * 100\% = 33,8\%$;
- 2017 р.: $559679 / 1616822 * 100\% = 34,6\%$.

Аналогічні розрахунки зробили з іншими статтями активів підприємства.

Таблиця 3.4

Структура основних засобів ТОВ «Веснянка» у 2016-2017 рр.

Групи основних засобів	2016 р.		2017 р.	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
Земельні ділянки	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	569790	33,8	559679	34,6
Машини та обладнання	1073157	63,6	1009948	62,5
Транспортні засоби	32853	1,9	37407	2,3
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	9540	0,6	8420	0,5
Багаторічні насадження	-	-	-	-
Інші основні засоби	926	0,05	1368	0,08
Основні засоби - всього	1686266	100,0	1616822	100,0

З отриманих результатів обчислень можна відзначити, що вартість основних засобів досліджуваного підприємства зменшувалась упродовж 2015-2016рр., так на кінець 2017р. вона складала 1616822 тис. грн., що на 69444 тис. грн. менше, ніж у 2016р., або на 4,1%. Це відбулося за рахунок зменшення вартості таких груп основних засобів, як: будинки та споруди – на 1,8%, машини та обладнання – на 5,9%, інструменти та інвентар – на 11,7%. Збільшилась вартість на кінець 2017р. таких груп основних засобів: транспортні засоби – на 13,8%, інші основні засоби – на 47,7%.

Аналізуючи структуру основних засобів слід відмітити, що найбільшу частку в їх загальному підсумку займають машини та обладнання: 62,5% на кінець 2017р, що на 1,1% менше, ніж на кінець попереднього року. Майже вдвічі меншою є питома вага будинків, споруд і передавальних пристроїв, а

саме: 33,8 у 2016р. і 34,6% у 2017р. Питома вага інших груп основних засобів підприємства є незначною, так транспортні засоби складають лише 2,3% усієї вартості основних засобів, інструменти, прилади та інвентар - ще менше – 0,5%.

На основі даних фінансової звітності досліджуваного підприємства заповнили таблицю 3.5. Визначили ступінь спрацювання основних засобів підприємства (коефіцієнт зносу), який показує ту частину основних засобів підприємства, що вже не придатні до використання, визначається так:

$$K_{\text{зн}} = \text{Сума зносу} / \text{Первісна вартість основних засобів на початок року}$$

$$\text{Сума зносу} = \text{Первісна вартість} - \text{Залишкова вартість}$$

- будинки, споруди, передавальні пристрої:

$$K_{\text{зн}} = (994523 - 569790) / 994523 = 0,427, \text{ або } 42,7\%;$$

- машини та обладнання:

$$K_{\text{зн}} = (2456315 - 1073157) / 2456315 = 0,563 \text{ або } 56,3\%.$$

- і так далі обчислили для інших груп основних засобів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Характеристика стану основних засобів ТОВ «Веснянка» у 2016-2017рр.*

Групи основних засобів	2016 р.			2017 р.		
	Первісна вартість, тис. грн.	Залишкова вартість, тис. грн.	Ступінь спрацювання, %	Первісна вартість, тис. грн.	Залишкова вартість, тис. грн.	Ступінь спрацювання, %
Земельні ділянки	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	994523	569790	42,7	970300	559679	42,3
Машини та обладнання	2456315	1073157	56,3	2570470	1009948	60,7
Транспортні засоби	79260	32853	58,6	57980	37407	35,5
Інструменти,	18400	9540	48,2	23090	8420	63,5

прилади, інвентар						
Багаторічні насадження	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	1980	926	53,2	2520	1368	45,7
Основні засоби - всього	3550478	1686266	52,5	3632229	1616822	55,5

З отриманих результатів обчислень варто відмітити, що досліджуване підприємство у 2017р. значно менше придбавало основних засобів – на 35,3%, вартість вибулих основних засобів також зменшилась – на 38%; первісна вартість основних засобів на початок 2017р. зросла на 3,4% і становила 3550478 тис. грн. В результаті таких змін. Первісна вартість основних засобів на кінець року теж зросла на 2,3%. Відповідно й коефіцієнт оновлення основних засобів у 2017р. зменшився порівняно з 2016р. на 3,7% і становив лише 6,4%, коефіцієнт вибуття основних засобів також зменшився на 2,8% і становив 4,3%. Відтак і приріст основних засобів також зменшився і становив на кінець 2017р. лише 2,3%, що на 1,15 менше, ніж у 2016 році.

Аналізуючи стан основних засобів ТОВ «Веснянка» слід відмітити що в цілому основні засоби даного підприємства зношені більш як на половину: у 2017р. коефіцієнт зносу становив 55,5%, що більше, ніж у 2016р. на 3%. Відповідно зменшилась ступінь придатності до подальшого використання основних засобів підприємства. Варто відмітити збільшення ступеня спрацювання машин і обладнання з 56,3% у 2016р. до 60,7% у 2017р., а також інструментів, приладів з 48,2% у 2016р. до 63,5% у 2017р. На це підприємству слід негайно звернути увагу та оновити ці групи основних засобів, оскільки така величина зносу виробничих основних засобів буде негативно впливати на виробничий процес. Дещо зменшився ступінь спрацювання, тобто зріс ступінь придатності до використання будівель і споруд, транспортних засобів та інших основних засобів досліджуваного підприємства.

Як зазначено в річному звіті ТОВ «Веснянка» суттєві зміни у вартості основних засобів у звітному періоді (2017р.) зумовлені: придбанням основних засобів на суму 232780 тис. грн., вибуттям основних засобів 118526 тис. грн. та нарахованням амортизації за рік. Наявна така інформація про всі обмеження на використання майна емітента: основні засоби, щодо яких існують обмеження права власності становлять 112829 тис. грн., в заставі перебувають основні засоби вартістю 1920743 тис. грн. Основні засоби, що тимчасово не використовуються (законсервовані) - 163788 тис. грн.

Отже, підприємству доцільно використати оперативний лізинг для швидкого оновлення виробничих основних засобів, підвищення рівня їх придатності та інноваційності.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі наведено теоретичне узагальнення та розкрито суть економічних аспектів при здійсненні лізингових операцій суб'єктами господарювання. Отримані результати дослідження свідчать про досягнення поставленої мети та дають змогу зробити такі висновки.

Лізинг є ефективним механізмом на ринку фінансових послуг, який забезпечує підприємства необхідними довгостроковими активами. Під лізингом слід розуміти сукупність взаємообумовлених майново-правових відносин з приводу надання лізингодавцем лізингоодержувачу майна, за вибором останнього, у виняткове користування на умовах, визначених лізинговим договором.

Протягом тривалого часу економічна сутність лізингу залишалася нечітко визначеною. Проведений аналіз теоретичних поглядів сутності лізингу показав, що походить він від оренди, проте має більш широку основу і містить у собі одночасно істотні властивості кредитної угоди, інвестиційної та орендної діяльності, що тісно суміщуються і взаємно проникають один в одного, створюючи нову організаційно-правову форму бізнесу.

В роботі доведено, що лізинг - це найперспективніший фінансовий інструмент, здатний ефективно розвивати виробництво, активізувати інвестиційний процес[16,21,28,31,33,37,39,44,45] у країні. Він дає переваги не тільки лізингоодержувачам, а й усім учасникам угоди. Виробник дістає нові канали збуту своєї продукції, лізингова компанія заробляє свій прибуток за посередництво, держава отримує оновлені підприємства, здатні випускати конкурентоспроможну продукцію, а отже, збільшуються податкові надходження до бюджету, зменшується соціальна напруженість за рахунок появи нових робочих місць.

На практиці класичній лізинговій компанії досить мати власний капітал у розмірі 10% загальних активів, щоб аргументувати банку-кредитору достатність покриття ризиків, пов'язаних з лізинговими операціями, за рахунок

власного капіталу. Очевидно, якщо рівень власного капіталу знижуватиметься, їй буде складніше залучати позикове фінансування так, щоб цілком гарантувати кредиторам його повернення. У цьому разі компанія змушена вдаватися до зовнішнього фінансування, яке не передбачає повної відповідальності компанії перед кредиторами. Такими джерелами фінансування є кредитування без регресу до лізингодавця або з обмеженим регресом, дисконтування і продаж лізингових угод, брокерські транзакції, але в цих випадках вже набагато складніше забезпечити незалежність у проведенні лізингових операцій від вимог, які висувають зовнішні фінансові партнери. Стратегія залучення фінансування є похідною і залежить від суми капіталу, інвестованого в компанію власниками. Інвестований власниками капітал забезпечує доступ до фінансування, зумовлює його обсяги і види. Тому стратегії залучення фінансування лізингових компаній залежать від певних факторів.

Визначено, що на ефективність лізингових операцій впливають вхідні показники, які поділяються на глобальні та локальні. До глобальних чинників належать: податкова політика, наявність загальної та фахової підготовки спеціалістів із лізингу, нормативно-правовий стан лізингової галузі, об'єктивні можливості та економічна зацікавленість банківських і фінансових установ у фінансуванні лізингу, існування організаційних форм здійснення лізингу, кон'юнктура ринку основних засобів, темпи інфляції, розвиненість і структура ринку капіталів.

На основі проведеного дослідження розроблено практичні рекомендації, основний зміст яких полягає у тому, що:

- законодавство, яке регулює лізингову діяльність в Україні, потребує суттєвого поліпшення: на початковому етапі становлення лізингу необхідно надавати пільги з оподаткування й амортизації;
- на сучасному етапі трансформації вітчизняної економіки в ринкову лізинг як форму кредитування капіталовкладень можна використовувати лише у галузях, підприємства яких є прибутковими;

- інтеграція лізингових компаній у структуру ринку фінансових послуг буде мати позитивний вплив на його розвиток: розшириться коло інструментів цього ринку, зросте рівень конкуренції тощо;
- з метою забезпечення фінансової стійкості лізингових компаній необхідно використовувати як внутрішні, так і зовнішні джерела фінансування;
- з метою підвищення репрезентативності наукових досліджень щодо лізингової діяльності в нашій державі потрібно вдосконалювати інформаційну забезпеченість, що стосується лізингу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артиш В. І. Формування стратегії розвитку міжнародного лізингу в Україні [Текст] : монографія / В. І. Артиш. - Київ : Компринт, 2015. - 455 с.
2. Вакаєв Л. О. Лізинг / Л. О. Вакаєв: Навч. посібник. - К. : КНЕУ, 2016. – 151с
3. Вербa В. А. Проектний аналіз / В. А. Вербa, О. А. Загородніх: Підручник. – К. : КНЕУ, 2017. – 322 с.
4. Гармонизация социально-экономического развития как магистральное направление повышения конкурентоспособности современного государства / под.ред. Емельянова С.Г., Минаковой И.В. – Орёл: АПЛИТ, 2011. – 344 с.
5. Государственное регулирование рыночных процессов в современной экономике / под.ред. Емельянова С.Г., Минаковой И.В. – Орёл: АПЛИТ. – 2010. – 428 с. (ISSN 978-5-904446-04-8)
6. Головачук Т. І. Види лізингу та особливості їх застосування / Т. І. Головачук // Регіон і перспективи. - 2014. - № 2-3. - С. 50-52.
7. Дергалюк Б.В. Державне регулювання лізингу у національному господарстві [Текст] : монографія / Б. В. Дергалюк, П. В. Круш, О. П. Кавтиш ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К. : НТУУ "КПІ", 2015. - 247 с.
8. Другова В. Т. Діяльність банків на ринку лізингу в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] : монографія / В. Т. Другова ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. - К. : УБС НБУ, 2015. - 170 с.
9. Економіка підприємства: Підручник / За ред. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2004. – 630 с.
10. Загородній А. Г. Економічне оцінювання лізингової діяльності підприємства [Текст] : монографія / Загородній А. Г., Подольчак Н. Ю., Подольчак Н. І. ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : ЗУКЦ : Біарп, 2015. - 248 с.
11. Золотарёва О. Л. Про розвиток лізингу автомобілів для фізичних осіб в 2018 році. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – www.vableasing.com.ua

12. Каринцева А.И. Экономические основы планирования процессов экологически устойчивого развития территории. Сумы: СумГУ, 1997

13. Каринцева А.И., Старченко Л.В. Финансовый менеджмент. М.: Экономика, 2015

14. Карінцева О.І., Волк О.М. Еколого-економічна ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Механізм регулювання економіки. – 2009. – №2. – С. 24-29.

15. Карінцева О.І., Кубатко О.В., Лавриненко А.С. Інвестиційне забезпечення підприємств сільського господарства в умовах економічних та екологічних флуктуацій. Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 1. – С. 143–149

http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_16/OLEKSANDRA_V_KARINTSEVA_OLEKSANDR_V_KUBATKO_ALINA_S_LAVRYNENKO_Investment_Fostering_in_Agriculture_Considering_Economic_In.pdf

16. Карінцева О.І., Матвєєв П.С. Теоретичні аспекти визначення сутності інноваційного потенціалу. Механізм регулювання економіки. – 2015. – № 2. – С. 23-30.

http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_25/OLEKSANDRA_I_KARINTSEVA_PAVLO_S_MATVIEIEV_Theoretical_Aspects_of_Defining_the_Essence_of_the_Innovative_Potential.pdf

17. Карінцева О.І., Мельник Л.Г., КачурП.С., БалацькийО.Ф. та ін. Формування на території Сумської області ЕКОПОЛІСУ – науково-виробничо-освітнього комплексу з виробництва і реалізації товарів екологічного призначення (концептуальні положення). Науково-практичне видання. - Суми: ВТД “Університетська книга”, 2003. ISBN 966-680-088-8

18. Карінцева О.І., Тарасенко С.В. Методичні аспекти аналізу інфраструктури ринку екологічних товарів та послуг (РЕТП) в Україні. Механізм регулювання економіки.-Суми,вид-во СумДУ, 2011.- № 1(51).- С.- 267-273.

http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_12/O_I_Karintseva_S_V_Tarase

nkoMethodical_aspects_of_the_analyses_infrastructure_of_the_market_ecological_goods_and_services.pdf

19. Карінцева О.І., Тарасенко С.В. Теоретичні засади механізму екологізації розвитку підприємств на основі формування попиту на екологічні товари. Механізм регулювання економіки. №4, 2010. С. 94-100

20. Карінцева О.І., Харченко М.О., Кальченко С.О. Ефективність використання лізингу в сучасних умовах. Механізм регулювання економіки, №3. 2016. С. 97-106
http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_30/OLEKSANDRA_I_KARINTSEVA_MYKOLA_O_KHARCHENKO_SVITLANA_O_KALCHENKOEfficiency_of_Leasing_in_Modern_Conditions.pdf

21. Карінцева О.І., Харченко М.О., Матвєєв П.С. Науково-практичні засади оцінки розвитку інноваційного потенціалу регіонів. Механізм регулювання економіки, #2. 2014. С. 70-78
http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_21/OLEKSANDRA_I_KARINTSEVA_MYKOLA_O_KHARCHENKO_PAVLO_S_MATVIEIEVScientific_and_Practical_Bases_of_Estimation_of_Innovative_P.pdf

22. Концептуальні підходи до змін моделей споживання та виробництва при переході до стійкого розвитку [Текст] / Л.Г. Мельник, О.І. Мельник, О.І. Карінцева та ін. // Механізм регулювання економіки. — 2007. — №3. — С.51-58.

23. Мельник Л. Г., Волк О. М., Гайтина Н. М., Рибалка М. В., Удосконалення методів мотивації працівників на підприємствах України з урахуванням міжнародного досвіду // Вісник СумДУ. Серія “Економіка”, № 4'2012. С. 55-63.

24. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. – Суми, 2001. – 284 с.

25. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. – 3-тє вид., випр. і допов. – Суми: Університетська книга, 2006. – 367 с.

26. Мельник Л.Г., Карінцева А.И. Экономика предприятия. конспект лекций: Учебное пособие. – Университетская книга, 2002. 400 с.

27. Мельник, Л.Г. Научные основы самоорганизации экономических систем. Часть 1 / Л.Г. Мельник // Механізм регулювання економіки. - 2010. - №3, Т1.- С. 12-26.

28. Мельник, Л.Г. Синергетична основа маркетингових інновацій / Л.Г. Мельник, І.Б. Дегтярьова // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2010. — №1. — С.67-77.

29. Міщенко В. І. Основи лізингу: Навчальний посібник / В. І. Міщенко, О. Г. Луб'яницький, Н. Г. Слав'янська / Серія “Бібліотека банкіра”. – К. : Товариство “Знання”, КОО, 2017. – 138 с.

30. Нетудихата К.Л. Лізингові операції: Навчальний посібник / К. Л. Нетудихата. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2017. - 104с.

31. Основи стійкого розвитку: навч. посіб. / За ред. Л.Г. Мельника. - Суми :Університетська книга, 2005. - 654 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/44620/1/Melnyk_Osn_stiy_rozv.pdf

32. Скаковська С.С. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення [Електронний ресурс] / С. С. Скаковська, У.О. Пугайко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. – 2017. – Вип. 1. – С. 38-46. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgrp_ekon_2017_1_7

33. Социально экономические проблемы информационного общества : монография / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, к.э.н., доц. М. В. Брюханова. – Вып. 2. – Сумы : Университетская книга, 2010. – 896 с.

34. Стратегія сталого розвитку : підручник / В. М. Боголюбов [та ін.] ; За ред. В. М. Боголюбова. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К. : Видавничий центр НУБіПУкраїни, 2018. - 328 с.

35. Тарасенко С.В. Механізм впливу інфраструктурних факторів на процеси функціонування ринку екологічних товарів та послуг в Україні. Збірник наукових праць//Економіка: проблеми теорії і практики.- Випуск 262.- Т.8.- Дніпропетровськ:ДНУ, 2010. -с.-2011-2105.

36. Череп А. В. Ефективність лізингових операцій на підприємствах машинобудування [Текст] : [монографія] / Череп Алла Василівна, Урусова Зінаїда Петрівна ; Держ. вищ. навч. закл. "Запоріж. нац. ун-т" М-ва освіти і науки України. - Запоріжжя : ЗНУ, 2013. - 279 с.

37. Шапочка Н., Каринцева А., Евдокимов А. Система эколого-экономической информации как средство управления социально-экономическим развитием // Экономика природопользования / Л. Хенс, Л.Г. Мельник, Э. Бун, Й. Кен, Й. Сейак и др. / Под ред. Л. Хенса, Л. Мельника, Э. Буна. - К.: Наукова думка, 1998. - С. 320-325.

38. Экология и экономика: монография / Балацкий О.Ф., Ярош Н.В., Мишенин Е.В., Карпищенко А.И., Семененко Б.А.. К.: "Урожай", 1986. – 106

39. Chygryn O., Karintseva O., Kozlova D., Kovaleva A. HR Management in the Digital Age: the Main Trends Assessment and Stakeholders // Механізм регулювання економіки, 2019, № 2. С. 106-115.

40. Hens L., Karintseva O., Kharchenko M., & Matsenko O. The States Structural Policy Innovations Influenced by the Ecological Transformations. Marketing and Management of Innovations, #3, P. 290-301. <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.3-26>

41. Karintseva O.I. Economic restructuring in Ukraine in view of destructive effect of enterprises on environment. International Journal of Ecological Economics & Statistics #38 (4), 2017. P. 1-11

42. Karintseva O.I., Shkarupa O.V., Shkarupa I.S. Innovation potential of ecological modernization for green growth of economics: a case study. International Journal of Ecology and Development 31 (1), 2016. P. 73-82 <http://www.ceser.in/ceserp/index.php/ijed/article/view/4044> (SCOPUS)

43. Li Rui, Sineviciene L., Melnyk L., Kubatko O., Karintseva O., Lyulyov O. Economic and environmental convergence of transformation economy: The case of China // Problems and Perspectives in Management Volume 17 2019, Issue #3, pp. 233-241 [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.17\(3\).2019.19](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.17(3).2019.19)

44. Melnyk L., Dehtyarova I., Kubatko O., Karintseva O., Derykolenko A. (Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. *Economic Annals-XXI*, 2019, 179(9-10), 22-30. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V179-02>

45. Melnyk L., Kubatko O., Dehtiarova I. Sustainable development strategies in conditions of the 4th Industrial revolution: the EU experience // River Publishers, 2019

46. Shkarupa O.V., Karintseva O.I., Zhukova T.A. Ecological modernization of the transport system in Sumy for green growth of economics // *International Journal of Ecology and Development* Volume 32, Issue 3, 2017, Pages 75-85.